

Студенти-перекладачі повинні розвивати у себе особливості управлінської діяльності, вивчити техніку професійного спілкування, брати активну участь у таких формах організації навчальної діяльності як лекції, бесіди, диспути, практичні заняття, консультації та ін. Незаперечним є той факт, що такі види позааудиторної роботи як круглі столи, ділові зустрічі, а також олімпіади та науково-практичні конференції мають незаперечний вплив на формування культури професійного спілкування перекладача.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бичок А.В. Формування культури професійного спілкування майбутніх фахівців міжнародного бізнесу і менеджменту: автореферат дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук. – Тернопіль, 2010, СПД-ФО Хомацький Ю.Я. (св. ВОЗ №152353). – 24 с.

Бондарчук Олена Юріївна

*кандидат філологічних наук, доцент
Волинський національний університет ім. Лесі Українки*

Травіна А.В.

*здобувачка першого рівня вищої освіти,
Волинський національний університет ім. Лесі Українки*

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ СКЛАДНИХ ІМЕННИКІВ У НІМЕЦЬКИХ МЕДИЧНИХ ТЕКСТАХ

Переклад – досить багатогранна галузь людської діяльності. Він часто тісно взаємодіє й з іншими галузями: літературою, наукою, політикою. Медицина теж не є винятком в цьому плані. Відомо, що саме переклад медичних текстів вимагає чи не найбільших зусиль перекладача, його всебічної обізнаності та професійних вмінь. Як і в інших галузях перекладу, завдання медичного перекладу полягає в точній передачі змісту з однієї мови на іншу. Саме в контексті медичного перекладу вирішальну роль відіграють чіткість, ясність та влучність передачі наукових термінів, зокрема й складних іменників, при перекладі з мови оригіналу цільовою мовою. І саме переклад складних іменників у текстах медичного призначення є вочевидь найважчою частиною роботи перекладача цієї галузі. Адже якісний та влучний переклад сприяє точності медичних відомостей і є ключем до вдалої комунікації в професійних колах. Тему перекладу медичної термінології досліджували такі науковці, як Пешкова Т., Хортюк Д., Подвойська О. та інші.

Метою нашого дослідження є описати перекладацькі прийоми відтворення складних іменників у медичних текстах з німецької мови на українську.

Безперечно медична тематика, мабуть, одна з найскладніших. Симптоми хвороби, діагностування, схеми лікування та реабілітаційні заходи, супровідні документи на ліки та медичне обладнання складають область, де неприпустима приблизність формулювань, неточність термінів. Це мова жорстких форм і

кліше, точності і аскетизму. Перекладений матеріал повинен містити ретельно вивірену медичну термінологію, щоб не виявитися причиною неточної діагностики, неправильної інтерпретації досягнень науки, і, як наслідок, грубої помилки в професійній діяльності [2, с. 167].

Наявність специфічної медичної термінології робить переклад особливо важким, але можливим. Сучасні медичні тексти часто містять складні терміни, що є результатом специфічної номенклатури та багатofункціональності мови. Більшість із них є складними іменниками.

Відмінність між термінами та загальнонауковою лексикою вчені пояснюють тим, що термін відбиває часткові, конкретні особливості предмета вивчення, варіюючи залежно від специфіки науки, а загальнонаукова лексика залишається незмінним універсальним атрибутом усіх галузей знання [5].

Чим більше вузькоспеціалізованих термінів використано в тексті, тим більше він спрямований на збереження та передачу знань, які стосуються конкретної наукової сфери. Тому ми згодні з думкою І. Вискушенка, що “чим більший рівень насиченості тексту вузькофаховими лексичними одиницями, тим вищий ступінь його зорієнтованості на акумулювання, збереження та передачу фахового знання відповідної наукової галузі” [1].

Медичний переклад характеризується такими особливостями, як наявність медичної термінології, медичних абревіатур і запозичень. У німецькій мові в медичній сфері певні німецькі терміни вживаються паралельно з міжнародними. Також складають певні труднощі в процесі перекладу складні слова в німецькій мові, яким не завжди відповідає однозначний еквівалент в українській мові [3, с. 88].

Шукалович Г. поділяє всі іменники, пов’язані з медичними текстами, на три групи:

- 1) прості іменники: *der Puls, die Labien, der Nerv*;
- 2) похідні іменники, до яких належать іменники з напівпрефіксами, суфіксами та напівсуфіксами: *der Reinfarkt, die Demenz, die Dilatation, die Injektion, die Subazidität, das Medikament*;
- 3) складні іменники: *die Extrauterin gravidität, der Palmarbogen* [4].

Що не менш важливо, “... переклад багатьох похідних іменників не зафіксовано у словниках, тому що їх значення легко вивести із значення складових елементів. У двохкомпонентному слові останнє слово є опорним, а попереднє означувальним. Останній компонент позначає якусь категорію предмета чи явища, а все складне слово – різновид цієї категорії, наприклад: *die Blutkrankheit* – хвороба крові, *der Dienstarzt* – черговий лікар. При перекладі складних та похідних слів із загальним компонентом слід пам’ятати, що в таких слова загальний компонент в німецькій мові не повторюється, а замінюється дефісом, наприклад: *die Blut- und Urinuntersuchung* – аналіз крові та сечі” [4].

Розрізняють низку методів перекладу, до яких можна віднести транслітерацію, калькування, транскрипцію, дослівний переклад, комбінований підхід, тощо. Деякі з них можна застосувати і при перекладі термінів медичного призначення.

Тетяна Пешкова пропонує кілька способів перекладу текстів медичної літератури. До них можна віднести наступні:

- *конкретизація* – процес набуття терміном більш вузького значення;
- *транскодування* – спосіб перекладу, коли звукова та графічна форма слова вихідної мови передається засобами абетки мови перекладу;
- *калькування* – під терміном калькування розуміється дослівний або буквальний переклад;
- *описовий переклад* – це такий прийом перекладу, коли слово замінюється в мові перекладу словосполученням, яке адекватно передає зміст цього слова, при цьому опис не повинен бути надто докладним і складним;
- *переклад еквівалентом* (рівнозначним відповідником слову або словосполученню, який в абсолютній більшості випадків не залежить від контексту) [2, с. 169–170].

Таким чином, можна вивести низку методів перекладу, що матимуть за стосунок під час перекладу саме складних іменників медичних текстів:

- **Транслітерація** – форма слова зберігається максимально наближеною до оригіналу, інколи з мінімальними змінами. До прикладу, термін “**MRT**” (*Magnetresonanztomographie*) часто транслітерується як “**MPT**”;
- *Калькування (дослівний переклад)* – найпростіший метод перекладу, при якому кожна частина складного іменника перекладається окремо. Наприклад “Knochenmarktransplantation” перекладаємо як “трансплантація кісткового мозку” (*Knochen* – кістка, *Mark* – мозок, *Transplantation* – пересадка або трансплантація);
- *Конкретизація* – вимагає уточнення загального значення терміна, щоб зробити його більш зрозумілим у контексті та відповідати фаховій специфіці тексту. Наприклад термін “Augenerkrankung”. Замість перекладу “захворювання очей” краще застосувати більш конкретизуючий термін “офтальмологічне захворювання”;
- *Описовий переклад* – використовується для термінів, які не мають точного відповідника, пояснюючи їх значення. Наприклад, “Blut-Hirn-Schranke” перекладається як “бар’єр між кров’ю і мозком”.

Як підсумок можна сказати, що переклад термінів медичного спрямування, зокрема й складних іменників, у німецьких медичних текстах вимагає ретельного підходу і освіченості перекладача. Важливо дотримуватися точності і зрозумілості термінів для їх ефективного використання в медичній практиці. Різні методи дозволяють досягнути цілі та донести значення того чи іншого терміна цілком зрозуміло на цільову мову.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вискушенко С.А. Термінологічна насиченість текстів англійської фахової мови. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Зб. наук. праць. Чернівці: РОДОВІД, 2014.
2. Пешкова Т. Особливості перекладу німецькомовного тексту медичної літератури. *Філологічний дискурс*. Випуск 8. 2018. С. 166–173.

3. Хортюк Д.О. Особливості перекладу медичних текстів з німецької мови на українську. Наукові праці. *Науково-методичний журнал*. Педагогіка. 2019.
4. Шукалович Г.О. Особливості перекладу німецьких медичних термінів. *Наука і молодь в ХХІ сторіччі*. II міжнародна молодіжна науково-практична інтернет-конференція, ПУЕТ, Полтава, 2016. С. 296–297.
5. Murken A. H. Lehrbuch der Medizinischen Terminologie. Grundlagen der ärztlichen Fachsprache. Stuttgart:Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft, 2005.

Ваврів Ірина Ярославівна

асистент,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Гураль М.С.

здобувач першого рівня вищої освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Перекласти дитячу книгу – це не просто передати зміст з однієї мови на іншу. Це – велика відповідальність, адже від точності та виразності перекладу залежить, чи зможе маленьке серце відгукнутися на історію, чи зможе воно відчувати всю глибину почуттів, закладену автором. Перекладач – це провідник у світ дитячої уяви, і його завдання – зберегти всю красу і чарівність оригінального твору. Переклад дитячої літератури – це багатогранний процес, що вимагає від перекладача не лише знання мови, але й глибокого розуміння культури, вікових особливостей і авторського стилю. Вирішення проблем, пов'язаних з перекладом гумору, гри слів, культурних реалій та стилістичних нюансів, вимагає креативного підходу та гнучкості. Успішний переклад дитячої літератури – це не просто передача змісту, а й збереження тієї магії, яка робить ці твори улюбленими серед дітей у різних культурах.

Метою цього дослідження є аналіз процесу перекладу дитячої літератури як багатогранного і відповідального завдання.

Дитяча література часто сповнена вигаданими словами, незвичними мовними зворотами, а також емоційно забарвленими висловами, тому перед перекладачем стоїть завдання знайти відповідні лексичні рішення, які збережуть оригінальну чарівність тексту. Збереження специфічної стилістики, що підкреслює особливості персонажів, є одним із важливих аспектів перекладу. Діти, які є головними героями багатьох дитячих книг, часто розмовляють спрощеною мовою, яка відрізняється від мовлення дорослих. Наприклад, у перекладі книги *"Чарлі і шоколадна фабрика"* важливо було зберегти специфічну мову героїв, зокрема дітей. До прикладу, Віктор Морозов при перекладі (whangdoodle – вонгдудл, snozzwanger – сноджвангер) [2, 3] залишає вигадані слова без змін, щоб передати відчуття магії та незвичайності, а також зберігає дитячий стиль мовлення героїв, що дозволяє аудиторії відчувати, що персонажі є дітьми, які відкривають для себе щось нове і незрозуміле.